

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

– kivonat –

2013. december

Készítette az

Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízkezelés-gazdálkodási és Víziközmű Osztálya
és az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2013. december 6.

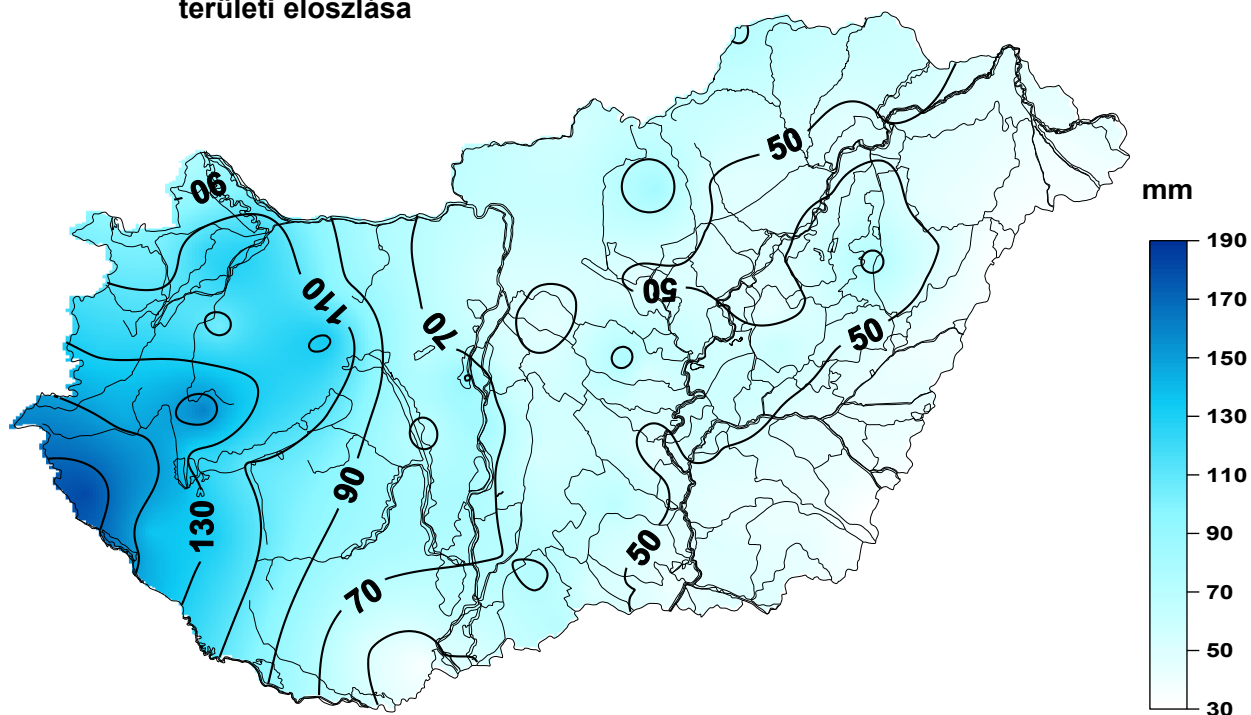
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

2013 novemberében a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 30 mm (Elek; Békés m.) és 181 mm (Iklódbördőce; Zala m.) között alakult, az országos területi átlagérték 68 mm volt, ami 20 mm-rel (42%-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) november havi átlagánál.

Novemberben az ország területének túlnyomó részén az átlagnál több csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadéktöbblet (80-112 mm) a Dunántúl nyugati részén a Zala-vízgyűjtőn fordult elő. Az átlagosnál kevesebb havi csapadékmennyiséget a Mecsektől délkeletre eső térségben, valamint a Tiszántúl keleti részén jegyezték fel. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadékhiány (20-26 mm) Sátorhely térségében (Baranya m.) jelentkezett.

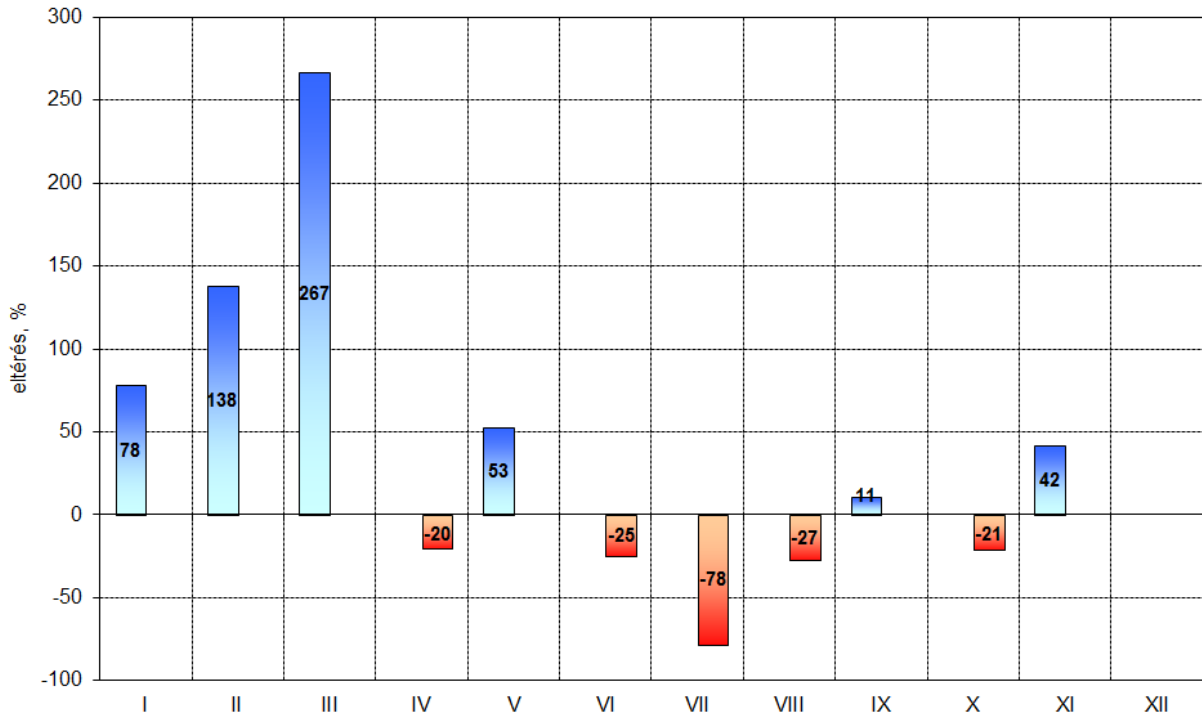
Országos áttekintésben a novemberi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadéktöbblet (112 mm) Iklódbördőce, a legnagyobb csapadékhiány (26 mm) Sátorhely állomáson fordult elő.

A 2013. november havi csapadékösszeg területi eloszlása

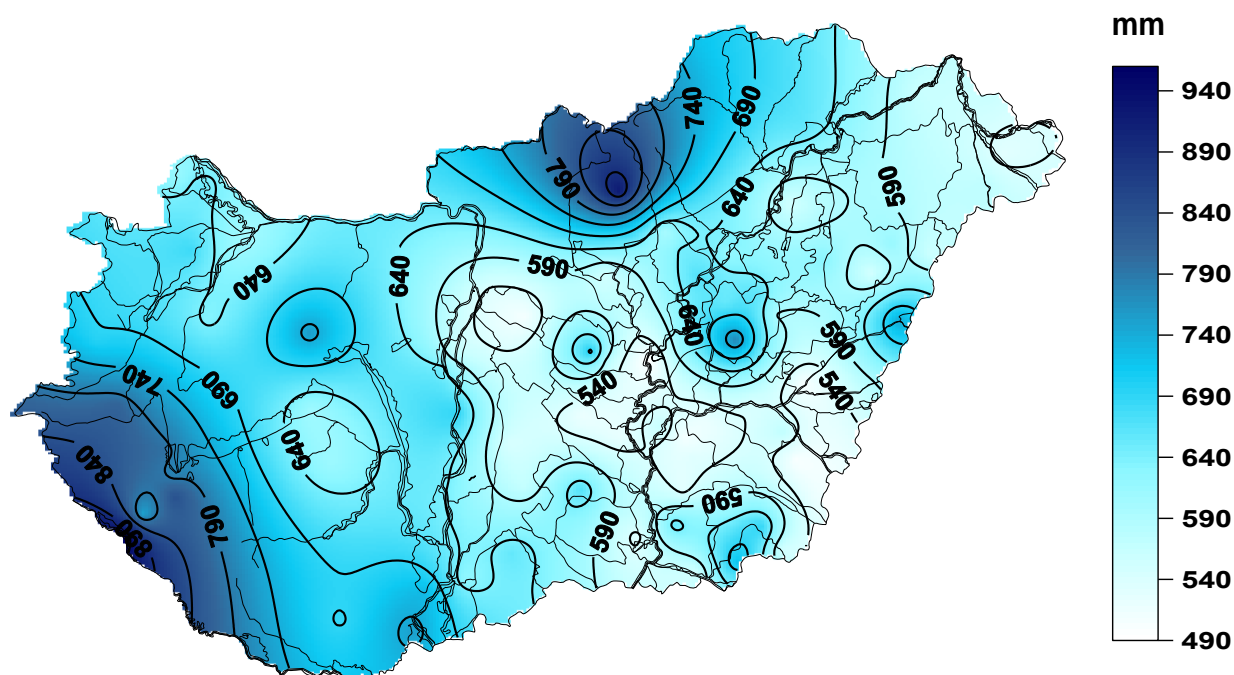
Az alábbi szövegközi ábrán a 2013. évre vonatkozóan havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2013. évben

A 2013. január-november időszakban lehullott csapadék mennyisége 492 mm (Szolnok-Szandaszölős) és 956 mm (Murakeresztúr) között alakult, az országos területi átlagérték 628 mm volt, ami az időszakos átlagnál 109 mm-rel (21%-kal) több.

A 2013. január-november havi csapadékösszeg területi eloszlása

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb tizenegy havi csapadéktöbblet (200-318 mm) a Nagykunság egyes községeiben fordult elő. A január-november időszakban csak a Beregi- és a Szatmári-sík területén, valamint Békéscsaba térségében jegyezték fel az átlagnál kevesebb csapadékot.

Az átlaghoz viszonyított legnagyobb tizenegy havi csapadéktöbblet (318 mm) Kisújszállás, a legnagyobb tizenegy havi csapadékhiány (36 mm) Barabás állomáson fordult elő.

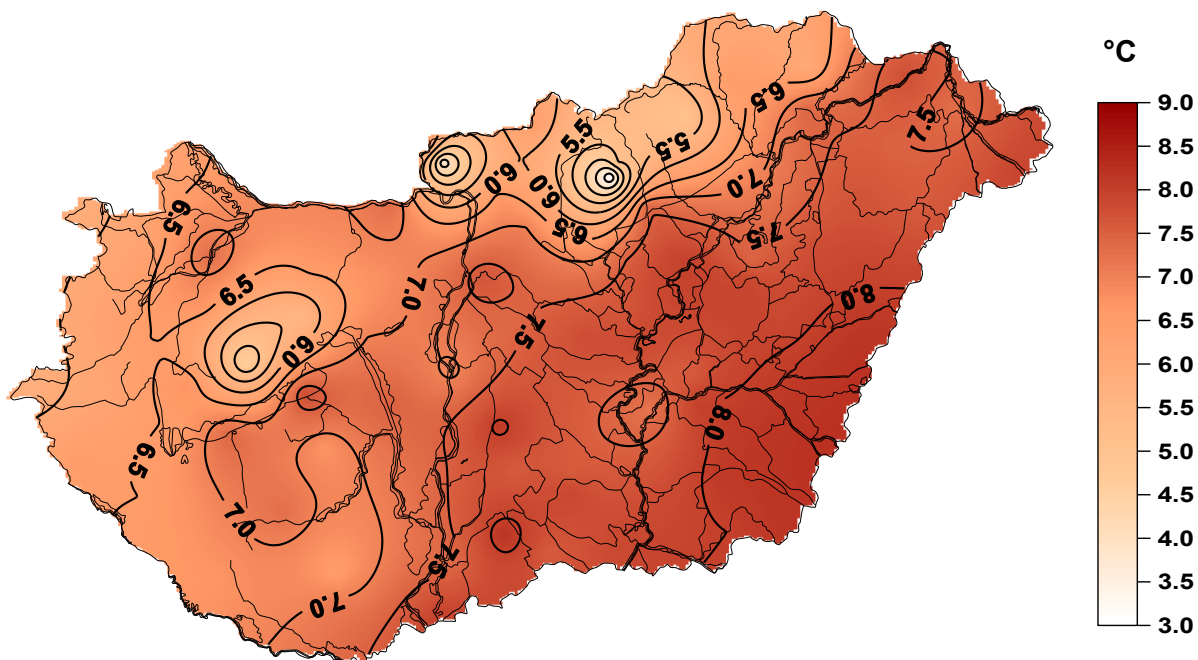
Léghőmérséklet

A november havi középhőmérséklet 3,1°C (Kékestető) és 8,2°C (Békéscsaba, Jánoshalma, Körösszakál) között alakult, az országos területi átlagérték 7,0°C volt, ami 3,0°C-kal magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a novemberi átlagot.

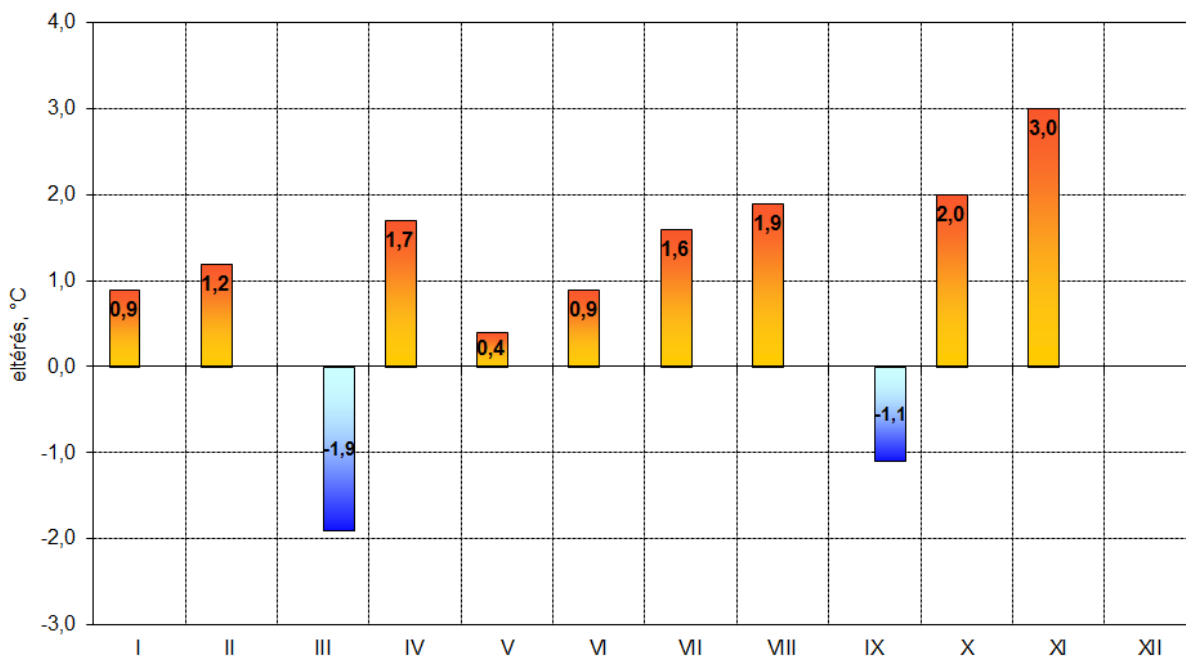
Országos áttekintésben az átlagos november havi középhőmérsékletéhez képest a legnagyobb eltérés (4,2°C) Cigánd állomáson fordult elő.

A 2013. november havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a havi középhőmérséklet – a sokévi átlaghoz viszonyított országos területi átlagértékei eltéréseinek – 2013. évi alakulását mutatjuk be.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C) a 2013. évben

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma november végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest lényegesen magasabb volt. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát területi átlagban általában a 80-90% közötti telítettségi értékek jellemezték. Ennél alacsonyabb telítettségi értékek (65-80%) a legkevésbé csapadékos kelet-tiszántúli területeken fordultak elő.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma a Dunántúl síkvidéki területein (Kisalföld, Mezőföld, Dráva menti síkság) november végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest magasabb volt. A Kisalföldön, a Mezőföld déli részén, valamint a Dráva-menti síkság nyugati részén ezen talajréteg nedvességtartalmát a telített, helyenként a túltelített állapot jellemezte. Az Alföldön – területi átlagban – az egy hónappal korábbi állapothoz képest a 20-50 cm-es talajréteg nedvességtartalma lényegesen nem változott, általában a Tiszántúl egyes északi és keleti körzetei kivételével – az 50-80% közötti értékek voltak jellemzők.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma mérsékelten növekedett. A jellemző telítettségi értékek a hónap végén – nagyfokú területi homogenitást jelezve – 35-50% között alakultak, ennél magasabb értékek (60-100%) csak a Dráva-menti síkságon és a Kisalföld nyugati és déli részén fordultak elő.

Talajvíz

Novemberben a Duna-Tisza közti Hátság nyugati peremvidékétől keletre, az Alföld jelentős részén, a Dunántúlon pedig a Mosoni-sík északi részén és a Felső-Szigetközben jellemzően néhány cm-rel csökkent a talajvízszint. Egyes észlelőkutak környezetében nagyobb értékek is előfordultak. Az október havi középértéknél magasabban helyezkedett el a talajvíztükör a dunántúli síkvidékeken csaknem mindenhol, valamint az Alföldön a Gyöngyösi-sík és a Jászság keleti felén, a Nagykovács, a Hortobágy és a Hajdúság térszínein, továbbá a Körös-Maros köze déli részén. A különbség-értékek a dunántúli tájakon helyenként eléri a 30-40 cm-t; a Dunától keletre 10 cm-nél kisebbek voltak.

Az 1971-2000. közötti időszak november havi középértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mátra előterében, a Duna-Tisza köze területének csaknem egészén, az Észak-Tiszántúl jelentős részén, valamint a Körös-Maros köze, a Mezőföld és a Kisalföld egyes körzeteiben, továbbá a Dráva-menti síkság középső részén. A 200-300 cm-es, helyenként azt meghaladó eltérések továbbra is a Duna-Tisza közén és a Mátra előterében mutatkoztak. A Tiszántúl északi részén jellemző süllyedések értéke 50-75 cm között alakult, máshol kisebb eltérések voltak jellemzőek. A viszonyítási időszaknál magasabban (0-50 cm) helyezkedett el a talajvíztükör a Tiszántúl több körzetében, valamint a Kisalföld legnagyobb részén (0-30 cm) és a Dráva-menti síkság peremterületein (20-40 cm).

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2013. november hónapban az 1971-2000. közötti időszak november havi átlagértékénél ~25 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

2013 novemberében országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 79,81 millió m³ volt, ami 21,63 millió m³-rel (21%-kal) maradt el az előző havi

értéktől. A november havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán belvízelöntés – maximálisan 260 ha kiterjedésben – a Kis-Balatoni belvízrendszerben fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2013 novemberében országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 2,10 millió m³-rel (4%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2013. november 27-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a december az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál kissé csapadékosabb, a január az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál szárazabb, a február az átlagosnál kissé melegebb és az átlagosnál szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
december	-0,9 – 2,5 (0,6)	20 – 60 (44)
január	-2,0 – 0,9 (-0,8)	15 – 45 (32)
február	-0,9 – 2,9 (1,1)	10 – 40 (29)

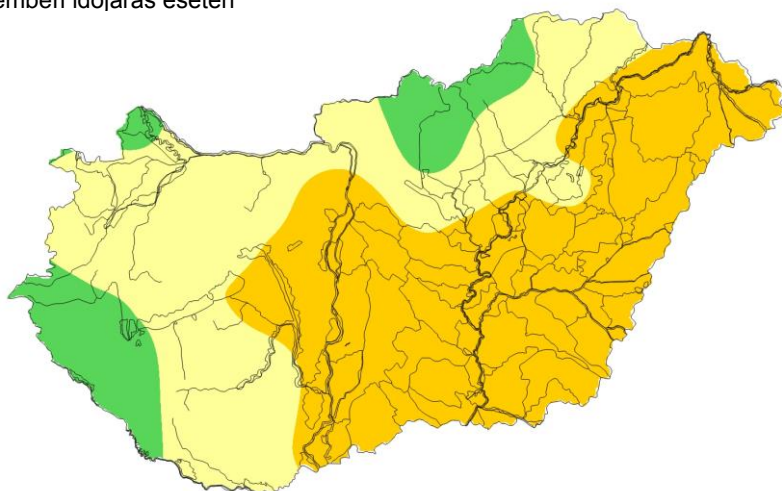
Az OMSZ 2013. december 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 6 napos időszakban változékony, téli időjárásra lehet számítani. Szórványosan várható csapadék, de ennek mennyisége – területi átlagban – valószínűleg az ország területén nem éri el a 10 mm/nap értéket. A napi középhőmérséklet eleinte az évszakos átlag közelében alakul, majd a jövő hét elején erős lehűlés várható, ekkor a napi maximumhőmérséklet sokfelé fagypont alatt marad.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2013. decemberre előrejelzett értékei

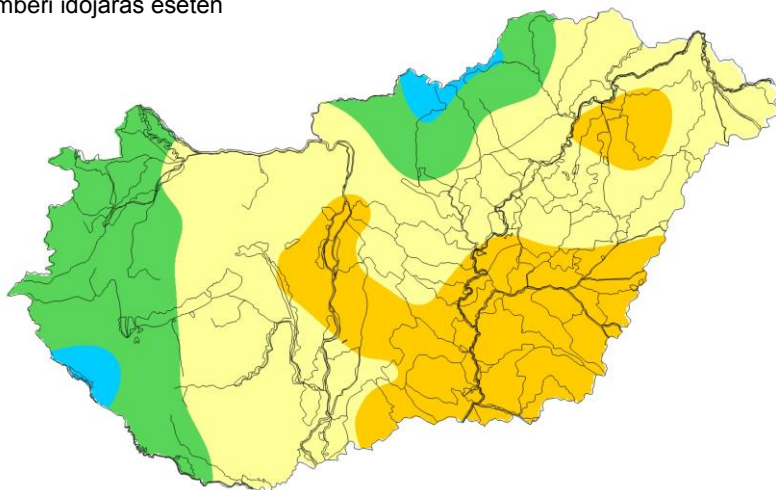
November végén – az egy évvel korábbi állapothoz képest – kevésbé nedvesebb vízháztartási helyzet volt jellemző.

Az alábbi ábrákon három időjárás forgatókönyv szerint végzett számítások alapján szemléltetjük a vízháztartási helyzet várható decemberi alakulását.

Az átlagosnál szárazabb
decemberi időjárás esetén

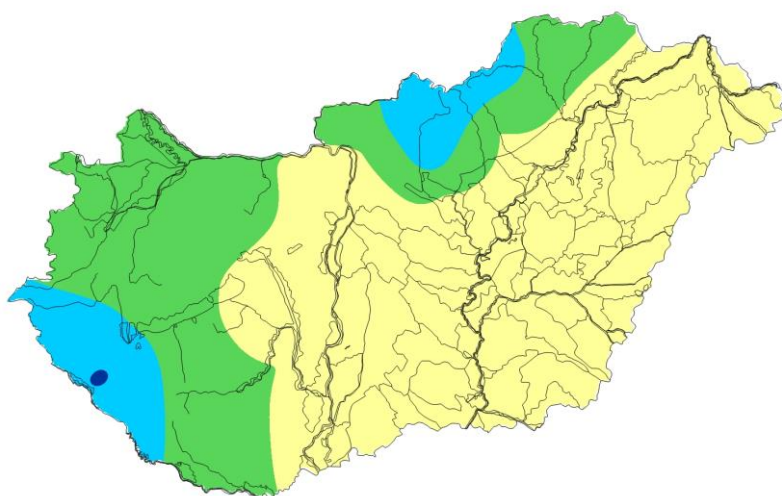
Átlagosan csapadékos
decemberi időjárás esetén

GVM

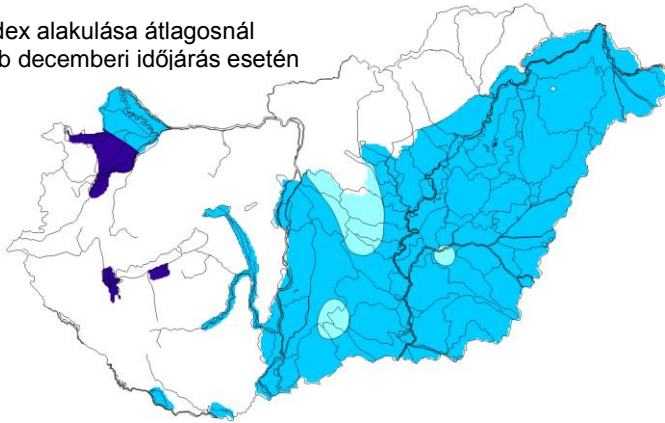
Az átlagosnál csapadékosabb
decemberi időjárás esetén

Nagyobb téli-tavaszi belvíz valószínűleg nem fog kialakulni, de csapadékos-havas tél esetén az egyébként is általában magasabb talajvízállású és a szikes területeken, továbbá egyes folyó menti térségekben (árvíz esetén) bekövetkezhetnek jelentősebb belvízi előntések.

Az alábbi ábrákon három időjárási forgatókönyv szerint végzett számítások alapján szemléltetjük a belvízhelyzet várható decemberi alakulását.

A belvízindex alakulása átlagosnál csapadékosabb decemberi időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos decemberi időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosnál szárazabb decemberi időjárás esetén

